

Lokalne INSPIRACJE

DO DZIAŁA!

**PROJEKTY
REALIZOWANE
PRZEZ OSOBY
PRAWNE**

Kügele w Śmiałowicach

– koncert muzyki organowej

ORGANIZACJA:

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Śmiałowice

STRONA INTERNETOWA:

► [Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Śmiałowice](#)

MIEJSCE:

Śmiałowice (woj. dolnośląskie)

WSPÓŁPRACA:

Parafia św. Wawrzyńca w Śmiałowicach, Muzeum w Wodzisławiu Śląskim

OSOBY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ:

40 osób: zarząd i członkowie SRW Śmiałowice (16), muzycy i chór (18), prelegent, tłumacz, konferansjer, fotograf i operator kamery

GŁÓWNI ODBIORCY:

osoby ze wszystkich grup wiekowych

LICZBA ODBIORCÓW:

ok. 250 widzów koncertu oraz odbiorcy pośredni, czerpiący informacje o wydarzeniu z mediów

Angelika Kügele (fot. P. Romanowicz)

Projekt polegał na zorganizowaniu koncertu organowego poświęconego pamięci śląskiego kompozytora Richarda Kügelego, który ostatnie lata życia spędził w Śmiałowicach i został pochowany na miejscowym cmentarzu. Wydarzenie odbyło się 15 czerwca 2019 roku w kościele pw. św. Wawrzyńca w Śmiałowicach, gdzie przetrwały organy, na których w latach 20. XX wieku grywał Kügele. Koncertowi towarzyszyła wystawa przedstawiająca życie kompozytora, wydano również broszurę prezentującą jego biografię.

Co było inspiracją do podjęcia działania?

Bezpośrednią inspiracją do przygotowania tego wydarzenia było odkrycie na strychu śmiałowickiej plebanii licznych pamiętek po Kügelem, co zmotywowało nas do poszukiwania informacji o losach tego mało znanego śląskiego kompozytora. Silnym impulsem do organizacji koncertu było także nawiązanie kontaktu z prawniczką twórcy kontynuującą jego dzieło, która stała się główną wykonawczynią utworów.

Cele strategiczne działania

- Ocalenie od zapomnienia postaci i twórczości Richarda Kügelego – w kontekście zarówno muzycznym, jak i historycznym.
- Integracja mieszkańców wokół działań związanych z postacią kompozytora oraz dostarczenie im przeżyć kulturalno-artystycznych, a także rozbudzenie w nich zainteresowań muzycznych oraz dotyczących dziejów miejscowości.
- Budowanie w odbiorcach poczucia tożsamości regionalnej opartej na świadomości wspólnego dziedzictwa oraz wzmocnienie więzi społecznej wśród mieszkańców.
- Popularyzacja na Dolnym Śląsku wiedzy o kompozytorze i jego związkach z naszą miejscowością oraz promocja jego twórczości.

Opis działania

W ramach wydarzenia odbyły się koncert organowy *Kügele w Śmiałowicach* oraz towarzyszące mu prelekcja i prezentacja multimedialna. Oprawę koncertu stanowiła wystawa *Szlakiem Richarda Kügele*, ukazująca najważniejsze osoby i miejsca z życia kompozytora oraz eksponująca niektóre z jego dzieł. Została ona przygotowana wspólnie przez partnerów projektu, z wykorzystaniem posiadanych eksponatów, kopii zdjęć i dokumentów oraz pamiątek po twórcy. Wszyscy odbiorcy koncertu otrzymali także kilkunastostronicową, bogato ilustrowaną broszurę *Śląska muzyka w sercu Richarda Kügele* oraz program zawierający wykaz prezentowanych utworów i informacje o wykonawcach.

Schola Cantorum „Exultet” (fot. P. Romanowicz)

Wystawa (fot. P. Romanowicz)

W przygotowaniu zaangażowało się wiele osób. Początkowo polegało to na poszukiwaniu informacji o artyście i gromadzeniu pamiątek oraz na nawiązywaniu kontaktów z wykonawcami. Następnie projektowane były wszystkie wydawnictwa towarzyszące koncertowi: broszura biograficzna, książeczka, treści na panele wystawowe oraz plakat i zaproszenia. Organizatorzy dużą wagę przywiązywali do uczestnictwa młodzieży, dlatego plakaty i zaproszenia trafiły także do okolicznych szkół i do nauczycieli muzyki i historii. W ostatnich dniach przed koncertem wykonywano prace techniczne: przygotowywano teren pod wystawę i spotkanie plenerowe oraz wnętrze kościoła na potrzeby koncertu.

Na program koncertu złożyły się utwory organowe oraz chóralskie o charakterze religijnym. Wstęp stanowiła prelekcja połączona z prezentacją multimedialną na temat życia i twórczości Richarda Kügelego, przygotowana we współpracy z Muzeum w Wodzisławiu Śląskim prowadzącym badania nad biografią kompozytora (który urodził się właśnie w Wodzisławiu). Utwory wykonał koncertujący organista, a wśród nich praprawnuczka kompozytora – Angelika Kügele – oraz zespół wokalny Schola Cantorum „Exultet” ze Świdnicy pod dyrekcją Marty Monety. Wydarzenie poprowadził ks. dr Marcin Gęsikowski. Ponieważ organy znajdują się na emporze z tyłu kościoła, dla ułatwienia odbioru widzom cały koncert pokazywany był na dużym telebimie ustawionym przed ołtarzem.

Do promocji przedsięwzięcia, oprócz tradycyjnych plakatów i zaproszeń, zostały wykorzystane strony internetowe partnerów projektu i ich fanpage'e na Facebooku. Ponadto reklama koncertu została zlecona lokalnej prasie i mediom internetowym: Doba.pl oraz Swidnica24. Po koncercie w witrynach partnerów projektu i patronów medialnych zamieszczono fotorelacje z jego przebiegu. Dzięki temu zarówno relacje z wydarzenia, jak i informacje o jego głównym bohaterze dotarły do szerokiego grona odbiorców i przyczyniły się do popularyzacji postaci Richarda Kügelego oraz jego twórczości.

Czy działanie odnosiło się do dziedzictwa lokalnego?

Koncert odbył się w Śmiałowicach – niewielkiej dolnośląskiej miejscowości, w której kompozytor spędził ostatnie lata swojego życia i gdzie spoczywa na przykościelnym cmentarzu. Na Dolnym Śląsku jest szczególnie trudno o bohaterów związanych z okresem sprzed odzyskania przez Polskę niepodległości, w którym dominowała tu ludność niemiecka. Dlatego mało znany artysta, w którego życiorysie znalazł się silny polski akcent, jest ważny nie tylko dla naszej miejscowości, lecz także dla całego regionu. Przypominanie o tej postaci stanowi również okazję do promocji historycznych i kulturowych walorów wsi oraz budowania pięknej lokalnej tradycji artystycznej. Oprócz spuścizny kulturowej istnieje także spuścizna materialna – na wystawie zostały zaprezentowane oryginały i kopie zdjęć oraz dokumentów, zbiory utworów, zapisy w księgach parafialnych, portrety rodzinne oraz inne pamiątki po kompozytorze, z których wiele przetrwało na strychu śmiałowickiej plebanii. Na plebanii zachował się także fortepian kompozytora, a w kościele organy, na których Kügele grał i komponował.

Najważniejsze wnioski z realizacji działania

Co się udało?

Organizacja całego wydarzenia udała się w stu procentach – zrealizowaliśmy zaplanowane zadania i osiągnęliśmy założone cele. Dopracowane były wszystkie szczegóły, a organizatorzy i osoby, które włączyły się w realizację

Plakat, na którym wykorzystano portret Richarda Kügelego autorstwa jego syna Felixa

projektu, dobrze wywiązali się ze swoich obowiązków. Ponieważ był to pierwszy koncert tego rodzaju organizowany w naszej miejscowości, stanowił on swego rodzaju eksperyment artystyczny i społeczny w środowisku lokalnym. Mimo to jego efekty – zarówno artystyczne, jak i społeczne czy edukacyjne – przekroczyły nasze oczekiwania.

Co się nie udało?

Koncert nie odbił się tak głośnym echem, jak planowaliśmy, ponieważ nie dopisali dziennikarze z TVP 3 Wrocław, którzy mimo wcześniejszych ustaleń nie pojawili się na miejscu... Dużym problemem były też finanse. Nie otrzymaliśmy dotacji z MKiDN, o którą się staraliśmy, zatem wszystkie koszty musieliśmy ponieść sami, co potem wymusiło na nas ograniczenie niektórych działań statutowych.

Co było zaskoczeniem?

Zaskoczeniem były wielkie zaangażowanie mieszkańców w przygotowanie i organizację wydarzenia oraz ogromna frekwencja na koncercie – ponad 250 osób! Nie spodziewaliśmy się, że osoba kompozytora oraz koncert organowy wzbudzą takie zainteresowanie. Zapewne wpływ na to miał fakt, że Śmiałowice są niewielką miejscowością, w której nie istnieje żadna placówka oferująca usługi kulturalne, zatem dla mieszkańców była to niepowtarzalna okazja do posłuchania muzyki organowej w wersji koncertowej.

Czy uzyskano efekt edukacyjny, popularyzatorski lub inny?

Sądzymy, że uzyskaliśmy założone efekty – społeczne, edukacyjne oraz popularyzatorskie. Ważnym efektem społecznym było wzbudzenie w mieszkańcach poczucia przynależności do lokalnej wspólnoty i dumy z osiągniętych rezultatów. Niewątpliwym efektem edukacyjnym jest fakt, że nazwisko kompozytora Richarda Kügelego stało się znane wśród lokalnej społeczności i kojarzy się ze Śmiałowicami. Informacje o kompozytorze, a potem fotografie z koncertu dotarły do szerokiego kręgu odbiorców, ponieważ przekazane były i w broszurce, i na stronie internetowej naszej organizacji, i na naszym fanpage'u.

Prelegent Sławomir Kulpa (fot. P. Romanowicz)

Audytorium (fot. P. Romanowicz)

Ponadto relacje z koncertu ukazały się na lokalnym portalu informacyjnym oraz na stronach Labiryntarium i Świdnickiego Portalu Historycznego.

Czy planowana jest kontynuacja tego działania? Jeśli tak, to w jaki sposób?

Od początku chcieliśmy, żeby ta inicjatywa nie była tylko jednorazowym wydarzeniem, lecz przyczyniła się do powstania nowej tradycji polegającej na organizowaniu koncertów oraz innych wydarzeń kulturalnych w miejscowym kościele. Tymczasem pandemia koronawirusa uniemożliwiła nam przygotowanie drugiego koncertu, mimo przypadających w tym roku dwóch okrągłych rocznic związanych z Richardem Kügelem: 170. rocznicy jego urodzin oraz 100. rocznicy przybycia do Śmiałowic. Mamy jednak nadzieję, że w przyszłym roku odbędzie się kolejny koncert.

Zobacz: kto, co i jak!

▶ Ulotka z programem koncertu

▶ Prezentacja na temat projektu

KOORDYNACJA PROJEKTU
I REDAKCJA MERYTORYCZNA:

Weronika Warzocha
Maksymilian Olenderek

REDAKTOR PROWADZĄCY:

Agnieszka Skudzińska-Szruba

REDAKCJA JĘZYKOWA:

Renata Lewandowska
Anna Rzepniewska

KOREKTA:

Anna Rzepniewska

PROJEKT OKŁADKI I ILUSTRACJE:

Bogna Brewczyk (widoki.studio)

PROJEKT WNĘTRZA I SKŁAD:

Paweł Bijak

© Narodowe Centrum Kultury, 2021

ISBN: 978-83-7982-423-6

Narodowe Centrum Kultury

ul. Płocka 13

01-231 Warszawa

nck.pl

sklep.nck.pl

Redaktor Naczelny Wydawnictwa NCK:

dr hab. Rafał Wiśniewski, prof. ucz.

Narodowe Centrum Kultury jest instytucją państwową
działającą na rzecz rozwoju kultury w Polsce.

Publikacja finansowana ze środków Ministerstwa Kultury,
Dziedzictwa Narodowego i Sportu

